

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 4628/24
7.5.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Миленије Петричевић и Татјане Обренчевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Балабан, адвокат из Панчева, Браће Јовановић 22, против тужене ББ из ..., са боравиштем у ..., чији су пуномоћници Срђан Дугоњић и Атила Мразница, адвокати из Београда, Вишеградска 6/11, ради раскида уговора о доживотном издржавању, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Панчеву П 910/23 од 27.5.2024. године, у седници већа одржаној дана 7.5.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву П 910/23 од 27.5.2024. године у ставовима првом и другом изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П 910/23 од 27.5.2024. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је раскинут уговор о доживотном издржавању ОПУ: 430-2015 оверен 26.11.2015. године између тужиоца као примаоца издржавања и тужене као даваоца издржавања. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у укупном износу од 408.050,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности па до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је предлог тужиоца да буде ослобођен обавезе плаћања судских такси на тужбу и пресуду.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужена, побијајући је у ставовима првом и другом изреке, из свих разлога прописаних одредбом члана 373. став 1. ЗПП. Трошкове другостепеног поступка одређено је тражила.

Апелациони суд је испитао ожалбену пресуду, у границама овлашћења из члана 386. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/2011 са каснијим изменама и допунама) и оценио да жалба тужене није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане чланом 374. став 2. тач. 1-3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које овај суд пази по службеној дужности. Побийана пресуда нема недостатака због којих се не може испитати, јер је изрека пресуде разумљива, не противречи сама себи ни разлозима

пресуде који су наведени о битним чињеницама, а који су јасни и непротивречни, па се жалбом тужене неосновано истиче да је приликом доношења ожалбене пресуде учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац, као прималац издржавања и тужена, као давалац издржавања, су закључили уговор о доживотном издржавању, оверен од стране Јавног бележника ... дана 26.11.2015. године (ОПУ 430-2015), којим су уговорили доживотно издржавање за примаоца издржавања на тај начин што се тужена обавезала да ће се старати о одржавању чистоће и хигијене у стану у коме тужилац живи, обезбедити му храну, одећу и обућу, свакодневно му кувати, чувати га, водити код лекара, обезбедити потребне лекове и неговати га у болести, пружити му све додатне потребне услуге у случају стационарног лечења. У уговору је констатовано да парничне странке неће живети заједно, да тужена од 1.3.2015. године пружа тужиоцу издржавање и да му је 25.11.2015. године исплатила 2.900 евра на име трошкова за претходног даваоца издржавања, ВВ, по уговору о доживотном издржавању РЗ 965/08 од 23.01.2009. године, овереног пред Општинским судом у Панчеву. Тужилац као прималац издржавања се обавезао да туженој као даваоцу издржавања, на име накнаде, пренесе право својине на стану који се налази у ..., ..., бр. посебног дела 7, површине 60 м², у стамбеној згради за колективно становање ..., ..., саграђеној на кат. парц. Број ...уписано у ЛН број ... КО ... Након закључења означеног уговора парничне странке су биле у добрим односима и тужена је испуњавала уговорне обавезе према тужиоцу, заједно са супругом ГГ, све до септембра 2019. године, када се због радног ангажовања преселила у Аустрију. Након пресељења, тужена је наставила је да испуњава уговорне обавезе према тужиоцу као давалац издржавања али путем трећих лица, која су у потпуности требали да замене тужену, са чиме се тужилац сагласио. Месечне трошкове услуга ангажованих лица сносила је тужена, а одређени новчани износ био је усмерен за куповину лекова тужиоцу. Ангажована лица (ДД у периоду од септембра 2019. године до марта 2021. године, након чега је тужилац ангажовао ЂЂ) су тужиоцу доносила оброке неколико пута недељно. За услуге чишћења и одржавања стана тужилац је ангажовао ЕЕ, која је долазила по позиву и њене услуге сносио је тужилац. На лекарске прегледе одлазио је уз помоћ ЂЂ и ЕЕ. За време пандемије изазване вирусом Covid 19 тужиоцу је помоћ (у виду подизања пензије, куповине намирница и лекова, плаћања комуналних рачуна итд) пружао комшија ЖЖ, који му је притекао у прву помоћ када се разболео. За време боравка тужене у иностранству, тужилац је телефонски путем, једном месечно, остваривао контакт са супругом тужене и обишли су га једном за време празника. Месец дана пре подношења тужбе тужилац је приговорио туженој на начин пружања услуга указујући да му је као особи старије доби (85 година) потребна целодневна брига и нега, на шта му је тужена предложила услуге геронтолошког дома, што је он одбио. Како код тужене није постојала воља за повратком у земљу, тужилац јој је саопштио да почев од 1.4.2024. године не жели да буду више у уговорном односу, из ког разлога је одбио да даље прима услуге од ње путем трећих лица. Предлог тужене да уговорни однос наставе тако што ће месечне услуге тужиоцу финансирати тужена, уз извршење путем трећим лица, тужилац је одбио, са образложењем да жели примаоца издржавања који ће бити стално поред њега.

Полазећи од овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби члана 201. став 1. Закона о наслеђивању-ЗОН, правилно закључио да тужилац основано тражи раскид уговора о доживотном издржавању. Из утврђеног чињеничног стања несумњиво произлази закључак да су се односи тужиоца и тужене трајно пореметили, а наведеном законском одредбом је изричито прописано да свака од уговорних страна може захтевати да суд раскине

уговор кад се утврди да су се међусобни односи из било ког разлога толико пореметили да постану неподношљиви, чему је доказ подношење тужбе и чињеница да тужилац не жели да тужена настави да врши негу и бригу о њему, те је донео одлуку као у ставу првом изреке.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева, првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио изведеним доказима које је правилно оценио применом одредбе члана 8. ЗПП. Разлоге које је за свој чињенично – правни закључак дао првостепени суд у свему као правилне прихвата и другостепени суд. Жалбом тужене чињенично стање није доведено у сумњу, а у истој нису истицане нове чињенице, нити предлагани нови докази у смислу члана 372. став 1. ЗПП.

Супротно схватању израженом у жалби, имајући у виду стање у списима, тако и разлоге ожалбене пресуде, другостепени суд нема разлога да сумња у закључак на коме је првостепени суд донету одлуку засновао. Наиме, уговор о доживотном издржавању се закључује с обзиром на личност уговорника што је посебно изражено у случају када обавеза даваоца издржавања не подразумева новчано давање већ лично ангажовање (бригу) о примаоцу издржавања, а што је била обавеза тужене по предметном уговору (обезбеђивање тужиоцу хране, одевних предмета, лекова, одржавање уредног животног простора и одговарајуће неге у болести). За такав уговор пресудно је да постоји поверење уговорних страна, а посебно поверење у другу страну, оне стране која је слабија и рањивија, што је у конкретном тужилац као прималац издржавања, због смањених животних способности сваке врсте и нарушеног здравља у позном животном добу. Пресудно је да је слабија уговорна страна уверена да друга страна мари за њену добробит, да је не схвата као просту пословну обавезу већ да је посматра као биће у невољи коме су пажња и старање неопходни и да буде сигурна да ће јој се друга страна наћи онда када јој је то потребно. У конкретном случају, у одређеном периоду по закључењу предметног уговора о доживотном издржавању односи између парничних странака су били коректни (до септембра 2019. године тужена је уз помоћ супруга испуњавала обавезе), да би од тренутка одласка у иностранство, тужена наставила обавезе да испуњава преко трећих лица, чиме је њихов однос почео да се погоршава јер је тужилац начином и квалитетом пружених услуга постао незадовољан, због чега је тражио од тужене да му помоћ и негу пружа лично, што није прихватила. Због таквог става тужене дошло је до потпуног губитка поверења тужиоца у њу и до престанка жеље да прима било какве услуге које су биле предвиђене уговором о доживотном издржавању. Стога, имајући у виду да се обавезе тужене, као даваоца издржавања не односе на било какве финансијске обавезе према тужиоцу које би евентуално могла да остварује преко трећих лица, већ представљају крајње личну обавезу тужене као даваоца издржавања, по оцени овог суда правилан је закључак првостепеног суда да су се односи између парничних странака пореметили до неподношљивости и да због тога тужена не извршава обавезе из означеног уговора о доживотном издржавању, те да се сврха самог уговора не остварује, нити се у будућности може остварити, због чега су испуњени услови за раскид предметног уговора из члана 201. став 1 ЗОН. С тим у вези, жалбени наводи којима се указује да је тужена четири године, колико се налази у иностранству, водила рачуна о тужиоцу ангажовањем трећих лица чије услуге је плаћала, на шта је тужилац пристајао и није се обраћао са било каквим примедбама, без утицаја су на законитост и правилност побијане одлуке јер наведено указује на промену начина испуњавања уговорне обавезе тужене (путем трећих лица), па чињеница да се тужилац одређени временски период уговорног односа наведеном није противио нити приговарао, не може водити губитку његовог права на раскид уговора.

С тим у вези, жалбени наводи да је првостепени суд погрешно утврдио

чињенично стање, као и да је погрешно оценио да су односи између парничних странака неподношљиви су неосновани. Наиме, првостепени суд је правилном оценом доказа, у смислу одредбе члана 8. ЗПП, несумњиво утврдио да парничне странке нису у контакту и да је дошло до потпуног губитка поверења тужиоца у тужену, као и да се предметни уговор не извршава, због чега је правилно оценио да су се односи између парничних странака пореметили тако да су постали неподношљиви и да су испуњени услови за раскид уговора о доживотном издржавању на основу наведене законске одредбе. Ово због тога што је неизвршење уговорних обавеза онако како оне гласе, а касније у потпуности, довело до поремећаја односа парничних странака и допринело стицању уверења да се тужилац као прималац издржавања, као особа старије животне доби, у погледу својих потреба не може ослонити на тужену као даваоца издржавања, која је у конкретном случају обавестила тужиоца да ће одласком у иностранство своје обавезе из уговора испуњавати преко трећих лица, на који начин је прекршила уговорену обавезу издржавања. Поред наведеног, супротно жалбеним наводима, тужилац као прималац издржавања јасно, недвосмислено и безусловно жели раскид уговора, па је у таквој ситуацији његов захтев основан без обзира на понашање тужене и узрок који је довео до поремећаја односа странака, као и да ли би се ти односи евентуално могли побољшати. Извршење уговора о доживотном захтева усклађене односе уговарача, па принудно одржавање уговора на снази не само да не би одговарало правој вољи странака у време закључења уговора, већ би било у супротности са сврхом и смислом, те циљем због кога се уговор закључује.

Неосновани су жалбени наводи да је првостепени суд погрешно применио правило о терету доказивања јер тужилац није доказао своје тврдње да тужена није испуњавала своје обавезе предвиђене уговором нити да су односи парничних странака постали неподношљиви. Ово због тога се одлука о тужбеном захтеву доноси на основу утврђеног чињеничног стања које постоји у време закључења главне расправе, при чему је законски разлог за раскид уговора о доживотном издржавању и поремећај односа уговорних странака. Овај законски разлог за раскид уговора о доживотном издржавању предвиђен је због специфичне природе тог уговора. У том случају складност личних односа уговарача је од посебног значаја за обе уговорне стране. С тим у вези, када је реч о односу уговорних странака, извршењу уговорне обавезе од стране тужене, те догађају који је довео до нарушења односа парничних странака, правилно је првостепени суд анализом изведених доказа (исказа странака и сведока) и применом правила о терету доказивања закључио да је захтев тужиоца основан. Наиме, у конкретном случају закључени уговор се не извршава од 1.4.2023. године, када је тужилац одбио да прима услуге од трећих лица ангажованих од стране тужене која је и даље налази у иностранству, па је тужилац тужбом од 7.4.2023. године тражио раскид уговора због поремећених односа. Поремећај личних односа парничних странака постојао је све до закључења главне расправе (27.5.2024. године) што значи да се уговор не извршава дуже од годину дана. С обзиром на то да се на тај начин не остварује сврха и циљ уговора, правилан је закључак првостепеног суда да се уговор мора раскинути и да не може даље опстати.

Неосновано се жалбенима наводима указује да је првостепени суд током поступка учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 7. став 2. ЗПП истицањем да је самоиницијативно одржао рочиште 27.5.2024. године на коме је извео доказ допунским саслушањем тужиоца, за шта није имао законска овлашћења, јер странке нису то предложиле. Супротно наведеном у жалби, првостепени суд је правилно током доказног поступка у складу са својим овлашћењима извео доказ поновним саслушањем тужиоца на рочишту одржаном 27.5.2024. године (претходно саслушаног на рочишту од 23.10.2023. године), а све ради

додатног разјашњења свих релевантних околности спорног уговорног односа парничних странака, што је у складу са предлогом тужилачке стране у погледу извођења доказа саслушањем тужиоца у својству парничне странке, па предлог за поновно саслушање тужиоца у циљу разјашњења свих битних околности није потребан, како то тужена неосновано истиче у жалби.

Приликом доношења одлуке суд је ценио и остале жалбене наводе тужених, али их посебно не образлаже сагласно овлашћењу из члана 396. ЗПП, налазећи да исти нису од утицаја на правилност и законитост ожалбене пресуде.

Потврђена је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу другом изреке, јер је иста донета правилном применом одредби чл. 153. и 154. ЗПП, а њихова висина правилно је обрачуната на основу Таксене и Тарифе о накнадама и наградама трошкова за рад адвоката.

На основу свега напред наведеног, применом чл. 390. и 401. тачка 2. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлука садржана у ставу другом изреке ове пресуде донета је применом члана 165. став 2. у вези са чланом 153. став 1. ЗПП, имајући у виду да тужена није успела у поступку по жалби.

**Председник већа – судија
Снежана Живковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић